

Evaluatierapport 2002-2005

Openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

<u>1 INLEIDING</u>	<u>2</u>
<u>2 OPENBAAR LICHAAM DUIJS-NEDERLANDS GRENSPARK MAAS-SWALM-NETTE</u>	<u>2</u>
2.1 HET DAGELIJKS BESTUUR.....	2
2.2 HET ALGEMEEN BESTUUR.....	3
2.3 PERSONEEL EN KANTOOR.....	4
2.4 AANPASSING “OVEREENKOMST TUSSEN DE REGERING VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN EN DE REGERING VAN DE DEELSTAAT NORDRHEIN-WESTFALEN BETREFFENDE SAMENWERKING BIJ DE STICHTING EN INRICHTING VAN HET GRENSPARK MAAS-SWALM-NETTE”	4
<u>3 TAKEN EN UITGEVOERDE WERKZAAMHEDEN JUNI 2002 – JUNI 2005.....</u>	<u>5</u>
3.1 BEHOUD VAN NATUUR EN LANDSCHAP.....	5
3.1.1 MEDEWERKING AAN HET INTERREG III-A PROJECT „NATUURONTWIKKELING BINNEN DE ECOLOGISCHE STRUCTUUR TUSSEN HET NATIONAAL PARK DE MEINWEG EN HET NATUURGEBIED BRACHTER WALD“	6
3.1.2 EDELHERTEN BINNEN DE ROBUUSTE VERBINDING REICHSWALD-MEINWEG-GRENSOVERSCHRIJDENDE IMPULS VOOR RECREATIE, NATUUR EN ONTWIKKELING LANDELIJK GEBIED	6
3.1.3 INTERREG III-A PROJECT „VOCHTIGE ECOLOGISCHE VERBINDING	7
3.1.3 MAAS-SWALM-NETTE“	7
3.2 RECREATIE EN TOERISME	8
3.3.1 VOORLICHTING, COMMUNICATIE EN MILIEUEDUCATIE: COMMUNICATIEPLAN.....	9
3.3.2 VOORLICHTING, COMMUNICATIE EN MILIEUEDUCATIE: PROJECTMATIG.....	12
3.3.2.1 INTERREG III-A project Grenspark Maas-Swalm-Nette in de picture.....	12
<u>4 PROJECT AQUISITIE.....</u>	<u>17</u>
<u>5 FINANCIËN</u>	<u>17</u>
<u>6 CONCLUSIE EN TOEKOMST</u>	<u>19</u>
BIJLAGE 1	21
BIJLAGE 2	25
BIJLAGE 3	28
BIJLAGE 4	29
BIJLAGE 5	30
BIJLAGE 6	31
BIJLAGE 7	32

1 Inleiding

Op grond van art. 35 van de gemeenschappelijke regeling van het openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette dienen de bepalingen van artikel 7 (doel, taken en bevoegdheden) en artikel 28 (geldmiddelen) te worden geëvalueerd. Deze evaluatie dient plaats te vinden binnen drie jaar na inwerkingtreding van de regeling. Van de evaluatie dient een schriftelijk verslag te worden opgemaakt, dat na vaststelling door het algemeen bestuur aan de deelnemers dient te worden toegezonden.

In dit rapport wordt derhalve verslag gedaan van de verrichte werkzaamheden van het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette in de periode juni 2002 tot juni 2005 in relatie tot de doelstellingen, taken en bevoegdheden en de daarmee verband houdende geldmiddelen.

Het evaluatierapport zal door de evaluatiecommissie op 16 november 2005 ter vaststelling aan het algemeen bestuur worden aangeboden.

2 Openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

Na de goedkeuring, de registratie en de publicatie van de regeling door Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg werd het openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette op 1 juni 2002 opgericht.

Voorafgaand aan de constituerende vergadering van het algemeen bestuur op 20 juni 2002 vond onder voorzitterschap van mw. O.M.T. Wolfs, destijds verantwoordelijk Gedeputeerde van de Provincie Limburg, de laatste vergadering plaats van de in 1976 opgerichte adviescommissie Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette.

Tijdens deze laatste vergadering van de adviescommissie werd de oprichting van het openbaar lichaam begroet en de taken van de adviescommissie overgedragen naar het openbaar lichaam Grenspark. Met de deelname van de gemeenten Beesel en Venlo aan het Grenspark werd het ambtsgebied van het Duits-Nederlands Grenspark in het noordwesten aanzienlijk uitgebreid.

Na afloop van de constituerende vergadering in juni 2002 vond onder deelname van mw. Bärbel Höhn, destijds minister van het Ministerie für Umwelt und Naturschutz, Landwirtschaft und Verbraucherschutz van het Land NRW en mw. Geke Faber, destijds staatssecretaris Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij een grensoverschrijdende fietstocht van Venlo naar Nettetel plaats.

2.1 Het dagelijks bestuur

Conform de gemeenschappelijke regeling werd in de constituerende vergadering van het openbaar lichaam de toenmalige Landraad van de Kreis Viersen in zijn functie als voorzitter van het dagelijks bestuur van het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette, de heer Dr. Hans-Christian Vollert tot voorzitter van het algemeen en dagelijks bestuur gekozen. De heer Peter Freij, wethouder van Venlo werd tot plaatsvervangend voorzitter gekozen.

Na de gemeenteraadsverkiezingen in Nordrhein-Westfalen in september 2004 werden op 15 november 2004 de Duitse bestuursleden namens het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette opnieuw gekozen.

Daarbij werd de nieuwe Landraad van de Kreis Viersen, de heer Peter Ottmann, tot voorzitter van het dagelijks bestuur van het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette gekozen. Overeenkomstig art. 9, lid 3 van de gemeenschappelijke regeling werd de heer Ottmann daarmee tegelijkertijd voorzitter van het dagelijks en algemeen bestuur van het openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette.

Hij volgde de heer Dr. Hans-Christian Vollert op, die zich als Landraad niet meer herkiesbaar had gesteld.

Op 15 november 2004 werd van de heer Dr. Hans-Christian Vollert tijdens zijn afscheid als voorzitter van het dagelijks bestuur van het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette ook afscheid genomen als voorzitter van het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette.

Op grond van de regeling (art. 9, lid 2) dient het voorzitterschap per juni 2006 (vier jaar na de oprichting van het openbaar lichaam) door een Nederlandse bestuurder te worden overgenomen.

2.2 Het algemeen bestuur

Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is samengesteld uit 5 bestuurders namens het Duitse Zweckverband Schwalm-Nette en 5 bestuurders namens de elf deelnemende Nederlandse gemeenten. Het MUNLV NRW, de Bezirksregierung Düsseldorf, de Provincie Limburg, de Ministeries LNV en VROM hebben een adviserende rol in het bestuur.

In de periode juni 2002 tot juni 2005 traden volgende veranderingen op in de samenstelling van het algemeen bestuur:

2003: n.a.v. wijzigingen portefeuillehouders in de Nederlandse gemeenten
Burgemeester mr. R.S.M.R. Offermans van de gemeente Roerdalen volgde Burgemeester drs. V.T.M. Braam als bestuurslid op.
Burgemeester M.T.P. Hofmans-Ruijters van de gemeente Heel volgde Burgemeester K.W.Th. van Soest als plaatsvervangend bestuurslid op.

2004: n.a.v. de gemeenteraadsverkiezingen in NRW:
Dhr. H. Kilders, Kreis Kleve, volgde dhr. J. Strompen als bestuurslid op.
Dhr. F. W. Stevens, Stadt Mönchengladbach, volgde dhr. dr. D. Strauven als bestuurslid op.
Dhr. H. Schlößer, Kreis Heinsberg, volgde dhr. W.J. Caron als plaatsvervangend bestuurslid op.
Dhr. O. Weber, Kreis Kleve, volgde dhr. W. Meister als plaatsvervangend bestuurslid op.
Dhr. M. Spinnen, Stadt Mönchengladbach, volgde dhr. F.W. Stevens als plaatsvervangend bestuurslid op.

2004: n.a.v. wijzigingen portefeuillehouders in de Nederlandse gemeenten
Wethouder P.F.M. Jeurgens van de gemeente Haelen, volgde wethouder mw. S.M. Laumans als plaatsvervangend bestuurslid op.
Wethouder A.H.A.J. van der Zee van de gemeente Maasbracht volgde wethouder P.L.J. Prejean als plaatsvervangend bestuurslid op.

In bijlage 1 is de huidige samenstelling van het algemeen bestuur opgenomen.

In de bestuursvergadering van december 2002 werden de reglementen van orde voor de vergaderingen van het algemeen en het dagelijks bestuur en de instructie voor de secretaris vastgesteld en conform de bepalingen van de gemeenschappelijke regeling schriftelijk aan de deelnemers toegezonden

Vanwege de gemeenteraadsverkiezingen in september 2004 in NRW en daaropvolgend het nieuw benoemen van de Duitse bestuursleden per half november voor het openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette, moest de geplande najaarsvergadering 2004 van het algemeen bestuur worden uitgesteld tot februari 2005.

Alle overige vergaderingen konden conform de regeling plaatsvinden. De bestuursvergaderingen werden aangekondigd in de ambtsbladen van de Regierungsbezirke Köln und Düsseldorf en in Nederland door advertenties in het Dagblad De Limburger.

2.3 Personeel en kantoor

Na de benoeming door het algemeen bestuur van dhr. drs. Leo Reyrink tot secretaris trad hij per 1 juli 2002 in dienst van het openbaar lichaam (volledige betrekking).

Per 1 september 2002 werd mw. dipl. ing. agr. Silke Weich als wetenschappelijk medewerkster en projectcoördinator in deeltijd (20 uur/week) in dienst genomen. Na afloop van de proeftijd werd zij per 1 september 2003 in vaste dienst (deeltijd 20 uur/week) genomen.

De werktijd van mw. Weich kon, gefinancierd uit projectmiddelen en vooralsnog beperkt tot 31 december 2005, per 1 juli 2003 met 10 uur/week worden uitgebreid.

Het kantoor van het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette bevindt zich met ingang van 1 augustus 2002 in Het GroenHuis in Roermond. Met de Stichting Ons WCL werd een huurcontract gesloten voor een kantoorruimte in onderhuur (17 m²) met een looptijd tot 31 december 2005. In het contract zijn tevens afspraken vastgelegd voor de inhuur van personeel (op uurbasis) t.b.v. de administratie en de boekhouding.

Aangezien het huurcontract van de hurende organisaties in Het GroenHuis met de gemeente Roermond per eind 2005 afloopt wordt thans gestreefd naar een verlenging voor een volgende periode van vijf jaar. Omdat de huurkosten in vergelijking tot de bruikbare kantoorruimte relatief hoog zijn, worden door het bestuur van Het GroenHuis ook alternatieve vestigingsmogelijkheden in Roermond nader onderzocht.

De technische inrichting van de kantoorruimte kon uit de geldmiddelen voor de opbouw van het kantoor worden gerealiseerd.

2.4 Aanpassing “Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de deelstaat Nordrhein-Westfalen betreffende samenwerking bij de stichting en inrichting van het Grenspark Maas-Swalm-Nette”

De aanpassing van bovengenoemde overeenkomst tussen NRW en Nederland is noodzakelijk, omdat de oorspronkelijke overeenkomst uit 1976 de mogelijkheid voor een samenwerking in de vorm van een grensoverschrijdend openbaar lichaam niet voorzag. Eerst met de in 1991 in Isselburg-Anholt gesloten “Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden, de Bondsrepubliek Duitsland, het Land Niedersachsen en het Land Nordrhein-Westfalen inzake grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten” werd de grensoverschrijdende samenwerking langs de Nederlands/Duitse grens in de vorm van een openbaar lichaam mogelijk.

Ten behoeve van de aanpassing van voornoemde overeenkomst uit 1976 heeft het Land Nordrhein-Westfalen reeds in december 2002 een voorstel tot wijziging aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken gezonden. Het Duits-Nederlands overleg over de noodzakelijke de inhoudelijke aanpassing van de overeenkomst kon onlangs definitief worden afgesloten. Thans is de procedure voor de formele schriftelijke aanpassing van de overeenkomst in beide landen in gang gezet.

In 2006 is het 30 jaar geleden dat de grensoverschrijdende samenwerking in het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette begonnen werd.

3 Taken en uitgevoerde werkzaamheden juni 2002 – juni 2005

Overeenkomstig de gemeenschappelijke regeling (art. 7) behoort tot de taken van het openbaar lichaam de ondersteuning, de stimulering en de coördinatie van de grensoverschrijdende samenwerking tussen de deelnemers op het gebied:

- 1 behoud en ontwikkeling van natuur en landschap,
- 2 benutten en ontwikkelen van mogelijkheden van recreatief medegebruik van natuur en landschap en
- 3 milieueducatie en voorlichting over natuur, landschap en de cultuurhistorie.

Om deze taken te realiseren behoort het initiëren en coördineren van projecten alsmede de acquisitie van projectgelden op basis van de regeling (art. 21) tot de belangrijkste werkzaamheden van het secretariaat.

In de volgende hoofdstukken worden de verrichtte werkzaamheden weergegeven op basis van de voornoemde taakgebieden. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de werkzaamheden op basis van de reguliere samenwerking en op basis van projecten.

3.1 Behoud van natuur en landschap

Algemeen

Het secretariaat was vanaf de start in 2002 tot het midden van 2005 regelmatig aanspreekpunt voor adviezen aan de deelnemers van het openbaar lichaam, natuurbeschermingsoverheden, onderzoeksinstituten en particuliere natuurbeschermingsorganisaties (zie bijlage 2). Het belangrijkste thema was de grensoverschrijdende aansluiting van de regionale en landelijke ecologische structuren. Vaak werd aan overleg deelgenomen (meestal op locatie) om beheers- en inrichtingsplannen en maatregelen voor de bescherming van afzonderlijke soorten en de verbinding van biotopen grensoverschrijdend af te stemmen.

Om de kennis m.b.t. het doel en de verantwoordelijke overheden en overheidsstructuren aan weerskanten van de grens te vergroten, was het thema natuur en landschap één van de beide hoofdthema's van een grensoverschrijdend symposium van het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette op 11 februari 2004 (zie onder 3.3.1 en bijlage 3).

Op de internetsite van het Grenspark zijn de 18 belangrijkste en grootste natuurgebieden binnen het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette, alsmede het nationaal park De Meinweg uitvoerig en tweetalig beschreven. Naast de ligging en de beschrijving van de afzonderlijke gebieden zijn bovendien de relevante wandel- en fietskaarten weergegeven en zijn links geschakeld voor het zoeken naar verdere informatie, zoals bijv. naar de gegevensbestanden van Natura 2000 (MUNLV NRW/MINLNV NL).

Ten behoeve van de ontwikkeling en versterking van natuur en landschap in het Grenspark wordt door het secretariaat medewerking verleend aan een project in opdracht van de gemeente Roermond en zijn twee projecten geïnitieerd en thans in uitvoering.

3.1.1 Medewerking aan het INTERREG III-A project „natuurontwikkeling binnen de ecologische structuur tussen het Nationaal park De Meinweg en het natuurgebied Brachter Wald“

Projecttrekker van dit project is de gemeente Roermond. Naast de Kreis Viersen nemen als partners de NRW Stiftung für Naturschutz, Heimat- und Kulturpflege, de Provincie Limburg, de gemeenten Swalmen en Roerdalen en het Staatsbosbeheer Directie Zuid deel aan het project.

Doel van het project is de bescherming en verdere ontwikkeling van waardevolle leefgebieden zoals heide en heischrale graslanden tussen het nationaal park De Meinweg en het natuurgebied Brachter Wald.

Het secretariaat van het Grenspark Maas-Schwalm-Nette voert binnen dit project in opdracht van de gemeente Roermond van 2003 tot 2007 naast de adviserende werkzaamheden binnen de projectgroep, een deel van de voorlichting en communicatie uit. Daartoe behoren o.a. :

- de presentatie en regelmatige actualisatie van het project (in woord en beeld) op de internetsite van het Grenspark met de links naar de projectpartners en subsidiegevers,
- de ontwikkeling en productie van communicatiemiddelen (in 2004 een set ansichtkaarten)
- de deelname aan de vergaderingen van de projectgroep en vertaling van de verslagen.

De werkzaamheden van het secretariaat aan dit project omvatten in totaal 144 uur met inkomsten ter hoogte van 5.600,- € (2003 tot eind 2007).

3.1.2 Edelherten binnen de robuuste verbinding Reichswald-Meinweg-grensoverschrijdende impuls voor recreatie, natuur en ontwikkeling landelijk gebied

Het secretariaat van het Duits-Nederlands Grenspark is projecttrekker en coördinator van dit grensoverschrijdend soortbeschermingsproject. In het verleden heeft het onderzoeksinstituut ALTERRA al verkennend onderzoek verricht naar de mogelijkheden tot herintroductie van het edelhert binnen de ecologische hoofdstructuur in Nederland. Bovengenoemd onderzoek omvat grensoverschrijdend onderzoek naar de mogelijkheden en haalbaarheid van de grensoverschrijdende herintroductie van het edelhert.

Door de Provincie Limburg, het Staatsbosbeheer Directie Zuid en de Stichting Het Limburgs Landschap werden in 2003 reeds subsidies toegezegd voor een grensoverschrijdend onderzoek naar het edelhert. Na dit initiatief werd begin 2004 de wetenschappelijke medewerking door de Forschungsstelle für Jagdkunde und Wildschadensverhütung van de deelstaat NRW in Bonn en het Forstamt Mönchengladbach toegezegd. Begin 2005 werd de overname van de kosten voor de deelname van het onderzoeksinstituut ALTERRA te Wageningen door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit toegezegd.

Binnen het project wordt nader ecologisch en maatschappelijk onderzoek verricht naar de mogelijkheden het edelhert binnen de grensregio van het Reichswald tot aan het nationaal park De Meinweg te herintroduceren. In verband met een eventuele herintroductie in een proefproject zijn de voorlichting en communicatie en onderzoek naar de mogelijke gevolgen voor land-, tuin- en bosbouw belangrijke onderdelen van het project. Ook zullen de kansen die het project biedt vanuit de recreatie

nader worden onderzocht. Het project sluit direct aan op edelhertenproject in het kader van het INTERREG III-A project Ketelwald van de Euregio Rijn-Waal in het Reichswald.

Het project is gestart in 2004 en loopt tot eind 2006. Het wordt gesubsidieerd door de Provincie Limburg (80.000,- €), de Stichting Het Limburgs Landschap (20.000,- €) en het Staatsbosbeheer Directie Zuid (20.000,- €).

De deelstaat NRW en het Ministerie van LNV nemen de kosten op zich voor de deelname van de wetenschappelijke onderzoeksinstituten (ca. 30.000,- NL en ca. 50.000,- € NRW).

Het secretariaat van het Grenspark Maas-Swalm-Nette is verantwoordelijk voor de grensoverschrijdende coördinatie de algehele voortgang en financiële afwikkeling van het project. De werkzaamheden binnen dit project (in totaal 30 dagen van 2004 tot 2006) worden uit de projectmiddelen gefinancierd (in totaal ca. 13.500 €).

Het eigenlijke onderzoek wordt uitgevoerd door de wetenschappelijke onderzoekers in samenwerking met een onderzoeksbureau dat door het secretariaat met het onderzoek werd belast.

3.1.3 INTERREG III-A Project „Vochtige ecologische verbinding Maas-Swalm-Nette“

Dit project is gebaseerd op detailstudies die in het kader van het Grensoverschrijdend Ecologisch Basisplan Maas-Swalm-Nette (GEB MSN) in 1994 werden uitgevoerd. Het GEB MSN werd in opdracht van de Kreis Viersen en het voormalige Gewest Midden-Limburg binnen het kader van het INTERREG I programma van de euregio rijn-maas-noord voor het huidige ambtsgebied van het Grenspark opgesteld. De voorgestelde maatregelen voor natuur en landschap werden door de uiteindelijke projectpartners in

de werkgroep Maasterrassen in het kader van het INTERREG III-A project Actie Groene Band (Euregio RIJN-WAAL) nader geconcretiseerd en tijdens de grensoverschrijdende conferentie op 7 oktober 2003 in Kranenburg gepresenteerd. Overigens werden tijdens deze conferentie in de toespraken van zowel de minister van het MUNLV NRW, mw. Bärbel Höhn als ook de secretaris-generaal van het MINLNV, dhr. Chris Kalden reeds op de positieve grensoverschrijdende samenwerking binnen het Grenspark Maas-Swalm-Nette gewezen.

In 2004 werd door het secretariaat in nauwe samenwerking met de projectpartners de subsidieaanvraag geformuleerd.

Met de definitieve toezegging van het 20 % eigen aandeel aan de projecten en de goedkeuring van de cofinanciering door de Provincie Limburg en de deelstaat NRW werd het project door de stuurgroep van de euregio rijn-maas-noord in december 2004 definitief goedgekeurd. De beschikking namens de NRW-Bank werd in april 2005 afgegeven.

Doel van het project is de ontwikkeling, de versterking en het verbinden van de vochtige en natte natuurgebieden binnen Grenspark Maas-Swalm-Nette. Daardoor worden de leefgebieden en de verspreiding van aan water gebonden en bedreigde plant- en diersoorten verbeterd.

Bovendien levert het project daarmee een bijdrage aan de realisatie van de robuuste verbinding in de Nederlandse ecologische hoofdstructuur en de Europese ecologische structuur (NATURA 2000).

Door de uitvoering van de geplande maatregelen wordt het landschap als coulisse voor recreanten en toeristen plaatselijk aanzienlijk verbeterd en beleefbaar gemaakt. Tot slot levert het project een bijdrage

aan de stimulering van de (regionale) samenwerking tussen Nederlandse en Duitse Natuurbeschermingsorganisatie en overheden.

Projectpartners zijn het Forstamt Mönchengladbach, de Kreis Viersen, de gemeente Swalmen, de Stichting Het Limburgs Landschap en het Staatsbosbeheer Directie Zuid.

In bijlage 4 zijn de uit te voeren maatregelen en de respectievelijke projectpartners kort weergegeven.

De kosten van het gehele project (looptijd van 2005-2007) bedragen 1.477.000 €.

Het secretariaat van het Grenspark Maas-Schwalm-Nette coördineert als projecttrekker de algehele planning en voortgang van het project en zorgt voor de financiële afwikkeling en verantwoording van de geldmiddelen. Bovendien is het verantwoordelijk voor de uitvoering van de voorlichting en de communicatie. De in het kader van dit project door het secretariaat te leveren tijdsbesteding bedraagt ca. 1.150 uren (2005-2007, kosten ca. 42.000,- €). Het eigen aandeel van het Duits-Nederlands Grenspark aan het project bedraagt over de drie jaren verdeeld 15.260,- €. Dit eigen aandeel omvat naast een aandeel in de personeelskosten tevens een aandeel in de kosten voor de productie van communicatiemiddelen.

De voorbereiding van het project, het vooroverleg met de projectpartners en de subsidiegevers alsmede het formuleren van de uiteindelijk aanvraag eiste een investering van het personeel van midden 2003 tot eind 2004 van ongeveer 10 weken.

3.2 Recreatie en toerisme

Algemeen

Binnen het thema recreatie en toerisme vonden met de toeristische organisaties en de deelnemers aan het openbaar lichaam regelmatig informatieve en adviesgesprekken plaats.

Recreatie en toerisme was met natuur en landschap ook het centrale thema van het grensoverschrijdend symposium op 11 februari 2004 (bijlage 3). Aangezien er door de VVV Noord- en Midden-Limburg en de ontwikkelingsmaatschappij (Wirtschafts-förderungsgesellschaft) van de Kreis Viersen in het kader van het INTERREG-project 2-Land al succesvol wordt samengewerkt zijn er door het secretariaat in de periode 2002 tot 2005 m.b.t. dit thema geen eigen grensoverschrijdende projecten geïnitieerd. Het secretariaat neemt overigens deel in de projectbegeleidende werkgroep van het project 2-Land en heeft op het internet het project gepresenteerd

Op verzoek van medewerkers van de Kreis Neuss werd 2003 door het secretariaat gezocht naar mogelijke Nederlandse projectpartner(s) voor een grensoverschrijdend ruitersproject in de euregio rijn-maas-noord. Een grensoverschrijdend project kwam niet tot stand, omdat binnen de provincie Limburg ruiters in tegenstelling tot wandelaars en fietsers, niet tot de prioritaire doelgroep behoren. Daardoor kon geen projectpartner met voldoende geldmiddelen voor de medefinanciering voor het project worden gevonden.

Wandelkaarten

In 2004 werd met de ontwikkeling van grensoverschrijdende wandelkaarten voor het Grenspark begonnen. In afspraak met het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette en de topografische dienst (Landesvermessungsamt) van de deelstaat NRW werd besloten drie wandelkaarten te produceren die gezamenlijk het gehele ambtsgebied van het Grenspark bestrijken. De topografische dienst NRW produceert en drukt de wandelkaarten binnen de serie wandelkaarten NRW met topografische ondergrond 1:25.000. Door deze samenwerking draagt het Grenspark geen financieel risico voor druk en verspreiding van de wandelkaarten.

Voor de benodigde gegevens kon op de Duitse zijde worden teruggegrepen op de digitale gegevensbestanden van de topografische dienst NRW. Met het verzamelen van de gegevens aan Nederlandse zijde werd eind 2004 door het Grenspark een externe opdracht verleend.

De keuze en ligging van de wandelroutes aan Nederlandse zijde volgt in nauw overleg met de gemeenten en wel zodanig, dat de gegevens tegelijkertijd kunnen worden gebruikt voor de geplande wandelbox voor het Maasplassengebied/WCL. Derhalve worden de op de kaart weer te geven routes ook in samenwerking met de Regio Noord- en Midden-Limburg, der Provincie Limburg en het regiofonds recreatie en toerisme WCL/Maasplassen gekozen.

De druk en publicatie van de wandelkaarten is voor 2005 voorzien.

Agrotoerisme

In februari 2005 werd in Brüggen een Duits-Nederlandse informatieavond georganiseerd m.b.t. het thema agrotoerisme en directe verkoop van streekproducten. Daartoe werden bedrijven uitgenodigd die vanaf de boerderij diensten voor toeristen en recreanten aanbieden, zoals minicamping, vakantiehuisje, boerderijwinkel, boerderij-dagcafé/restaurant.

Doel van de bijeenkomst was de uitwisseling van informatie om de grensoverschrijdende samenwerking tussen bedrijven met een agrotoeristische functie te bevorderen. Het programma van de bijeenkomst is in bijlage 5 weergegeven.

Aan de bijeenkomst werd deelgenomen door 20 personen. Eerste resultaat van de bijeenkomst was de gemeenschappelijk presentatie op de internetsite van het Grenspark. Daarmee wordt de reclame van de afzonderlijke bedrijven verbeterd en is een grensoverschrijdend aanbod aan accommodaties op agrarische bedrijven voor recreanten en toeristen gerealiseerd. Met de gezamenlijke presentatie van de agrotoeristische bedrijven wordt de grensoverschrijdende samenwerking in het landelijk gebied binnen het Grenspark verder bevorderd. Op dit moment nemen aan weerszijden van de grens, al bijna 40 agrarische bedrijven deel aan het netwerk en zijn afzonderlijk op het internet gepresenteerd.

3.3.1 Voorlichting, communicatie en milieueducatie: communicatieplan

Algemeen

Aan de subsidiering van het Grenspark door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit was de voorwaarde verbonden een communicatieplan op te stellen om de voorlichting en communicatie van het nieuwe Grenspark Maas-Schwalm-Nette te plannen en te structureren. In de bestuursvergadering van 12 mei 2003 werd het communicatieplan en de bij de uitvoering ervan in te zetten communicatiemiddelen vastgesteld. De communicatiemiddelen die op basis van het plan zijn gerealiseerd zijn gefinancierd uit de subsidies en de bijdragen van de deelnemers.

Logo van het Grenspark

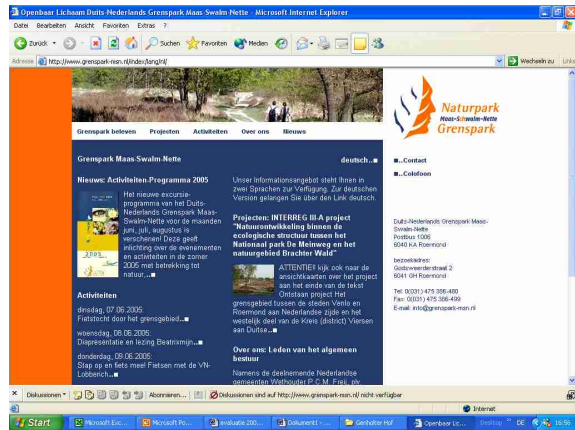
Voor de presentatie van een herkenbaar gezicht van het Grenspark Maas-Schwalm-Nette was de ontwikkeling van een eigen huisstijl noodzakelijk. Bij de ontwikkeling ervan in 2002 werd teruggegrepen op een logo dat in het kader van het INTERREG II project „Natuurbelevingsgebieden in het internationale Grenspark Maas-Swalm-Nette“ in opdracht van de Kreis Viersen werd ontwikkeld. Alhoewel het niet gebruikelijk is bij de ontwikkeling van een huisstijl een bestaand logo te gebruiken, werd hier toch voor gekozen omdat het voornoemde logo een sterk symbolisch karakter heeft en op een

succesvolle grensoverschrijdende samenwerking kon worden voortgebouwd. Een verder positief effect was, dat daarmee kosten konden worden gespaard. De Kreis Viersen stelde de gebruiksrechten van het logo om niet ter beschikking.

Folder Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

In 2003 werd een tweetalige folder geproduceerd over de doelen en de nieuwe samenwerkingsvorm binnen het openbaar lichaam Grenspark Maas-Swalm-Nette. De folder werd tijdens vele voorlichtingsbijeenkomsten verspreid en op aanvraag verstuurd. De folder dient noch steeds om te informeren over de grensoverschrijdende samenwerking in het Grenspark.

Internet en redactiesysteem

Begin 2003 werd begonnen met de opbouw van een tweetalige internetsite voor het Grenspark Maas-Schwalm-Nette. Een belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van de internetsite was het redactiesysteem. Het redactiesysteem geeft de medewerkers van het secretariaat de mogelijkheid de internetsite steeds tweetalig en zelf actueel vorm te geven.

Het doel van de te ontwikkelen internetsite was van begin af aan niet alleen gericht op het weergeven van actuele informatie over doel en vorm van de grensoverschrijdende samenwerking en projecten in het Grenspark, maar vooral ook als

informatieplatform voor potentiële bezoekers en recreanten. Daarom vormen het netwerk van de bezoekerscentra, het jaarlijkse programma van (milieu)educatieve evenementen en het overzicht en de verlinking van de agrotouristische bedrijven belangrijke onderdelen van de internetsite.

Om de vertalingen, druk en de publicatie van het grensoverschrijdend jaarprogramma van evenementen binnen het INTERREG III-A project Grenspark Maas-Swalm-Nette in de picture (vgl. 3.3.2.1) te verbeteren werd het redactiesysteem uitgebreid met een gegevensbestand.

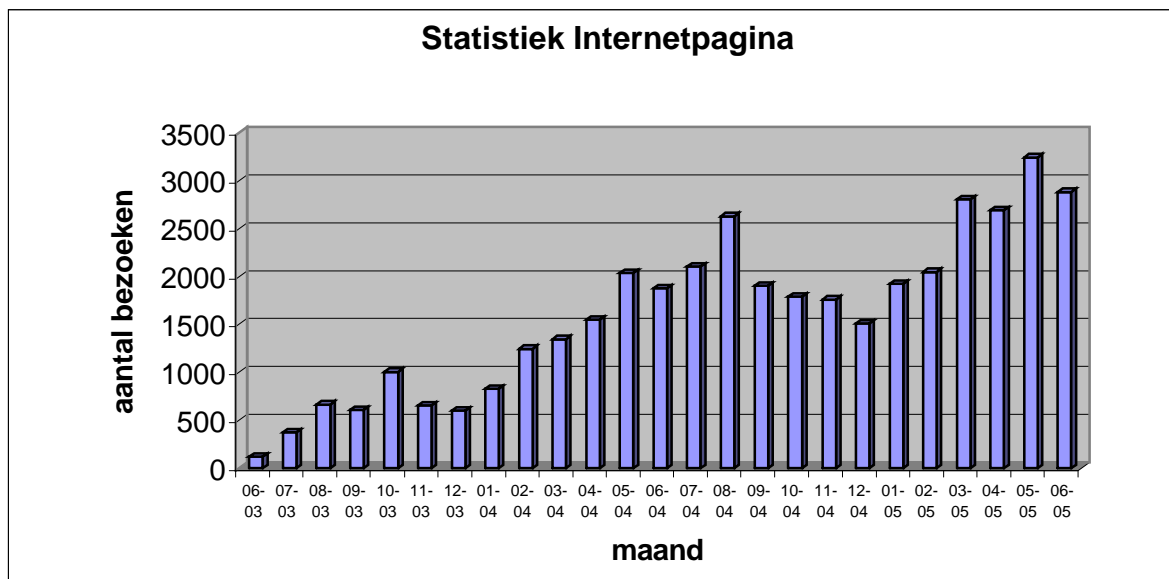
De presentatie van de internetsite is na de start in juni 2003 regelmatig geactualiseerd.

Het aantal bezoeken op de internetsite geeft een goede indicatie over de betekenis en het gebruik van de site. In grafiek 1 is het maandelijks aantal bezoeken voor de periode juni 2003 tot juni 2005 weergegeven (bezoekers via zoekprogramma's niet meegerekend).

In de periode juli 2004 tot eind juni 2005 werd de site van het Grenspark meer dan 29.000 maal bezocht. Met de sterke toename van het aantal bezoeken per maand in vergelijking tot het voorafgaande jaar wordt bevestigd, dat de internetsite als communicatiemiddel een nog steeds groeiende rol speelt binnen de voorlichting van het Duits-Nederlands Grenspark.

Vooraf de zomermaanden, met augustus als uitschieter en op feestdagen en lange weekenden is het aantal bezoeken relatief hoog. Dit duidt erop, dat het aanbod aan evenementen uit het jaarprogramma steeds meer en gericht wordt gezocht om zich te informeren over de activiteiten in het grenspark (vgl. 3.3.2.1.).

Grafiek 1: aantal bezoeken per maand op de internetsite in de periode juni 2003 (start) tot eind juni 2005.

Overzichtskaart ligging en begrenzing Grenspark

Door de uitbreiding van het Grenspark Maas-Swalm-Nette als gevolg van de deelname van de gemeenten Beesel en Venlo aan het openbaar lichaam was de oorspronkelijke toeristische kaart (schaal 1:50.000 kaart nr. 17) die door de topografische dienst NRW voor het Grenspark werd uitgegeven niet meer actueel. Nadat de topografische dienst meedeelde had dat een herziening van deze kaart voorlopig niet gepland was, werd besloten een overzichtskaart met de nieuwe begrenzing van het Grenspark op basis van een topografische ondergrond 1:50.000 als communicatiemiddel te produceren.

De topografische dienst NRW kreeg de opdracht deze kaart te produceren.

Een eerste oplage (1000) van de nieuwe Grensparkkaart werden de deelnemers van het openbaar lichaam, de subsidiegevers, de bestuursleden en overige contactpersonen en organisaties als voorlichtingsmateriaal ter beschikking gesteld.

De interesse voor de kaart was echter dusdanig groot, dat 2004 besloten werd een 2e oplage van 1000 stuks te produceren en deze tegen kostprijs te verkopen. De verkoop verloopt vooral via de VVV en de bezoekerscentra in het Grenspark Maas-Swalm-Nette.

De kaart geeft enkel de grensoverschrijdende ligging en begrenzing van het Grenspark weer en bevat geen relevante informatie voor toeristen en recreanten.

Daarom bleef het noodzakelijk in samenwerking met het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette en de deelnemende Nederlandse gemeenten grensoverschrijdende wandelkaarten te produceren (zie ook 3.2).

Duits-Nederlands Symposium: Recreatie & Toerisme en Natuur & Landschap

Op 11 februari 2004 werd door het Grenspark het (tweetalige) Symposium Recreatie & Toerisme en Natuur & Landschap georganiseerd. Het doel van het symposium was het geven van relevante informatie over planning, beleid en organisatie van deze thema's aan weerskanten van de grens. Daarbij werd ook ingegaan op de rol van de verschillende regionale overheden en andere organisaties die in Nederland en NRW zich met deze thema's bezighouden.

Het symposiumprogramma bood de deelnemers ruime mogelijkheden grensoverschrijdende contacten te leggen.

De grote interesse van de streek voor deze thema's bleek uit het hoge aantal deelnemers. Uit de evaluatieformulieren bleek dat de lezingen, de organisatie en het symposium als geheel positief werden beoordeeld. In de schrijvende pers en op de radio werd zowel in Nederland als in Duitsland over het Symposium geïnformeerd.

Overige voorlichtingsactiviteiten

Oorspronkelijk was als communicatiemiddel de publicatie van een verhalenbundel voorzien om daarmee de grensoverschrijdende regionale samenhangen (vroeger en nu) te tonen en daarmee de identiteit met het Grenspark te vergoten.

In het voorjaar 2003 werd daartoe in samenwerking met de deelnemers van het openbaar lichaam met verschillende personen en organisaties contact opgenomen om artikelen voor de bundel te leveren. De respons was echter onvoldoende om een bundel van voldoende kwaliteit en kwantiteit te realiseren.

In het kader van de voorlichting presenteerde het nieuwe Grenspark zich in het eerste jaar bij de Nederlandse deelnemers, de Duitse gemeenten, de toeristische organisaties en de natuurbeschermingsorganisaties in het Grenspark Maas-Swalm-Nette. Bovendien werd in de eerste drie jaar op eigen initiatief of op verzoek, deelgenomen aan verschillende besprekingen, bijeenkomsten en overlegstructuren. De meest relevante van deze voorlichtingsactiviteiten van het Grenspark Maas-Swalm-Nette zijn in de bijlage 2 weergegeven.

Naast deze activiteiten ter bevordering van de Duits-Nederlandse samenwerking in het Grenspark Maas-Swalm-Nette, werd in de periode 2002 tot 2005 meerdere radio-interviews gegeven en aan de schrijvende pers teksten aangeleverd. De reacties op de georganiseerde persbijeenkomsten en de persmededelingen waren aanvankelijk aan Nederlandse zijde vooralsnog gering. In het laatste half jaar neemt met de toename van de bekendheid van het Grenspark Maas-Swalm-Nette ook de interesse van de lokale pers toe.

3.3.2 Voorlichting, communicatie en milieueducatie: projectmatig

3.3.2.1 INTERREG III-A project Grenspark Maas-Swalm-Nette in de picture

Ten behoeve van de grensoverschrijdende milieueducatie en om het nieuwe openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette te presenteren werd door het toenmalige Gewest Midden-Limburg in nauwe samenwerking met het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette in januari 2002 bij de euregio rijm-maas-noord het INTERREG III-A project „Grenspark Maas-Swalm-Nette in de picture“ aangevraagd. Doel van het project was de ontwikkeling en coördinatie van grensoverschrijdende activiteiten om de bewoners en de bezoekers nader kennis te laten nemen van het unieke en afwisselend natuur- en cultuurlandschap in het Grenspark Maas-Swalm-Nette. De ontwikkeling van de verschillende activiteiten m.b.t. de milieueducatie zouden tevens moeten leiden tot een versterking van de recreatie en het toerisme.

Het project werd door de stuurgroep van de euregio rijm-maas-noord in juni 2002 goedgekeurd onder voorwaarde van het nader concretiseren van de te verwachten resultaten, van een gedetailleerd overzicht van de personeelsinzet in de verschillende deelprojecten en een nadere onderbouwing van de kosten.

Het secretariaat van het Duits-Nederlands Grenspark heeft eind 2002 in nauwe samenwerking met de projectpartners daartoe een gedetailleerd, tweetalig werk- en kostenplan opgesteld.

Voor het opstellen, vertalen en het overleg voor de realisatie van het werkplan moest door het secretariaat ruim 6 weken werktijd worden geïnvesteerd. De uiteindelijke beschikking van de Landesbank NRW aan de Regio Noord- en Midden-Limburg (als navolger van het Gewest Midden-Limburg formeel projecttrekker) werd in april 2003 afgegeven.

Het Grenspark Maas-Swalm-Nette werkt binnen de deelprojecten inhoudelijk samen met het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette, het IVN Consulentschap Limburg, het Staatsbosbeheer Directie Zuid en de Regio Noord- en Midden-Limburg.

Naast de deelname aan de verschillende deelprojecten voert het Grenspark de inhoudelijke coördinatie, het opstellen van de kwartaalrapportages en de financiële afwikkeling en verantwoording van de geldmiddelen uit.

Het project is gestart eind 2002 en loopt tot juni 2007. Het heeft een kostenvolume van 815.000,- € (ongeveer de helft voor personeelskosten van de projectpartners en de helft voor externe/materiaalkosten). Naast de subsidiering door de EU (50%), dragen de Provincie Limburg en het Land NRW (elk 15 %) bij aan de kosten. Het eigenaandeel van de projectpartners en de deelnemende Nederlandse gemeenten aan het Grenspark bedraagt 20 %.

De vergoeding van de personeelskosten voor de medewerkers van het secretariaat bedragen van 2003 tot midden 2007 ca. 29.000,-€/jaar op basis van ca. 760 werkuren/jaar).

Op de internetsite van het Grenspark is het project weergegeven. De inhoud wordt regelmatig op basis van de uitgevoerde activiteiten geactualiseerd.

Hierna worden de van oktober 2002 tot juni 2005 in samenwerking met de projectpartners uitgevoerde activiteiten per deelproject weergegeven.

1 Transportabele expositie over het Grenspark Maas-Swalm-Nette

Deelprojectleiding: Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

Doel van de expositie over het Grenspark Maas-Swalm-Nette is de presentatie van de betekenis en de karakteristieken van het Grenspark en de weergave van het doel en vorm van de grensoverschrijdende samenwerking tussen het Duitse Naturpark Schwalm-Nette en de deelnemend Nederlandse gemeenten. Door een transportabele expositie te maken kan deze op verschillende plekken en bij verschillende gelegenheden worden getoond. De realisatie van de expositie op basis van een in 2004 gemaakt ontwerp is voor dit jaar gepland.

2 Netwerk van informatie- en bezoekerscentra

Deelprojectleiding: IVN Consulentschap Limburg

Sinds 2002 kon het netwerk van samenwerkende informatie- en bezoekerscentra in het Grenspark Maas-Swalm-Nette van 14 tot 21 centra worden uitgebreid. Het netwerk vormt een uniek grensoverschrijdend aanbod voor bewoners en bezoekers m.b.t. de thema's natuur, landschap en cultuurgeschiedenis. Het netwerk is onderdeel van de internetsite, waarbij tevens de actuele informatie van de afzonderlijke centra is weergegeven. Bovendien presenteert het netwerk en de daaraan deelnemende centra zich in een folder. De eerste druk

kon nog voor de Grensparkdag 2004 worden verspreid. Aangezien de respons op de folder zeer positief was, werd eind 2004 opnieuw een oplage van 10.000 folders gedrukt en verspreid. Om de deelname van de afzonderlijke centra aan het netwerk zichtbaar en herkenbaar te kunnen maken, werden plaquettes geproduceerd en elk centrum in het Grenspark Maas-Swalm-Nette ter beschikking gesteld.

Vertegenwoordigers van de in het netwerk deelnemende organisaties komen twee keer per jaar bijeen om informatie uit te wisselen en gezamenlijke ideeën voor de Grensparkdag uit te werken en deze daarna te evalueren (zie ook onder 4: Grensparkdag).

In 2003 en in 2004 werden workshops gehouden om de medewerkers van de centra bij te scholen en daarmee de samenwerking in het netwerk te verbeteren.

Thema van de workshop in 2003 was „milieueducatie door informatie- en bezoekerscentra“, het thema van de workshop in 2004 was “natuurlijk de wensen van de doelgroep dienen”; het thema in 2005 is „inhoudelijke uitruilbeurs binnen het netwerk“.

De 21 aan het netwerk deelnemende informatie- en bezoekerscentra in het Grenspark hebben jaarlijks een geschat aantal bezoekers van ca. 350.000.

3 Jaarlijkse grensoverschrijdende boomplantdag

Deelprojectleiding: Staatsbosbeheer Directie Zuid

Tijdens de jaarlijkse boomfeestdag planten Nederlandse en Duitse kinderen gezamenlijk bomen op afwisselende locaties aan weerszijden van de grens. Binnen dit milieueducatief project wordt door een gemeenschappelijke actie de grensoverschrijdende saamhorigheid versterkt. De boomfeestdag kent door de samenwerking tussen het Zweckverband Schwalm-Nette, de boswachterij Mönchengladbach en het nationaal park De Meinweg al een lange traditie. Gepland was de grensoverschrijdende samenwerking tijdens de boomfeestdag in het kader van het INTERREG III-A project verder uit te bouwen.

In maart 2003 werden door 60 scholieren van de Katholieke Basisschool Niederkrüchten en de basisschool St. Sebastianus Herkenbosch onder leiding van de gouverneur van de Provincie Limburg, mr. B.J.M. Baron van Voorst tot Voorst in het natuurgebied Lüsekamp/Meinweg ongeveer 1000 eiken geplant.

In maart 2004 werd tijdens de boomfeestdag op twee verschillende locaties bomen geplant. 60 scholieren van de Basisschool Wildenrath en de Basisschool St. Martinus in Vlodrop planten vlakbij de manege Venhof aan de rand van het nationaal park de Meinweg meer dan 1000 eiken en beuken. De tweede plek waar 2004 en gezamenlijke actie was voorzien was het natuurgebied „Zwartwater“ bij Venlo, waar scholieren uit Venlo en Nettetal samen bomen zouden planten. In verband met het overlijden van prinses Juliana moest deze actie twee weken worden uitgesteld. Daardoor verschoof zich de plantactie naar de Duitse paasvakantie, zodat de Duitse scholieren niet meer konden deelnemen. Het internationale karakter van de boomfeestdag kon echter behouden worden door de deelname van kinderen uit een naburige asielzoekerscentrum in Venlo.

In 2005 werden door een klas van de Basisschool Wildenrath en de Basisschool de Achterbaan in Melick 1000 beuken en douglassparren in het Hardter Wald in Mönchengladbach geplant.

Als onderdeel van het project werd als lesmateriaal en hulpmiddel voor de scholieren en de onderwijzers een Boomboek ontwikkeld en gedrukt. Daarmee worden de kinderen in de klas op de betekenis en de plantactie van de boomfeestdag voorbereid.

4 Grensparktag

Deelprojectleiding: Naturpark Schwalm-Nette

De Grensparkdag werd al in 1999 begonnen binnen de grensoverschrijdende samenwerking tussen het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette, het voormalige gewest Midden-Limburg en het IVN Consulentenschap Limburg. Doel van de Grensparkdag is

door middel van speciale activiteiten op het gebied van natuur en landschap de regionale en grensoverschrijdende identiteit één keer per jaar een extra impuls te geven. De Grensparkdag vindt traditioneel plaats op de laatste zondag in augustus.

In het kader van dit deelproject kon het programma en de voorlichting daarover vanaf 2002 aanzienlijk worden verbeterd en uitgebreid. In zowel 2003 als 2004 voerden 14 bezoekerscentra uit het netwerk een onderdeel van het dagprogramma op hun centrum uit. De evenementen van de Grensparkdag 2004 werden door ten minste 5000 personen bezocht. Een positief resultaat van de Grenspark dag was dat vooral het doel meer deelnemers over de grens te krijgen in ieder geval met de geconstateerde toename van Duitse bezoekers aan de Nederlandse centra werd bereikt.

Het centrale thema van de Grensparkdag 2005 is „water“.

5 Milieueducatie

Deelprojectleiding: IVN Consulentenschap Limburg

Het deelproject milieueducatie omvat het realiseren van een tweetalig en vakoverschrijdend onderwijsprogramma voor de Nederlandse en Duitse basisscholen. Naast opgaven en opdrachten uit te voeren als veldwerk zal ook lesmateriaal worden ontwikkeld voor het onderwijs op school. Daarbij zal het gebruik van de computer een belangrijk hulpmiddel vormen. Het in 2004 samen met het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette en het Grenspark ontwikkelde conceptprogramma zal in 2005 worden geïmplementeerd.

6 Jaarlijks programma van evenementen

Deelprojectleiding: Naturpark Schwalm-Nette

Vanaf 1995 werd door het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette een jaarlijks programma van milieueducatieve activiteiten opgesteld en gepubliceerd. Vanaf 1998 tot 2002 werd door de medewerking van het IVN Consulentenschap Limburg en het toenmalige gewest Midden-Limburg jaarlijks ook enkele Nederlandse evenementen in het programma opgenomen en werd het programma ook in een Nederlandse versie (geringere oplage) gepubliceerd.

Vanaf 2002 werd het in het kader van het project Grenspark Maas-Swalm-Nette in de picture mogelijk, de milieueducatieve activiteiten aan weerszijden van de grens verder te bundelen. Door de medewerking van meerdere organisaties kon het aanbod daardoor aanzienlijk toenemen.

Om de identificatie met de grensoverschrijdende samenwerking te versterken werd vanaf 2003 geen afzonderlijke Nederlandse en Duitse versie meer gepubliceerd maar een tweetalige versie. Om het programma actueler en sneller te kunnen aanbieden wordt het programma nu drie keer per jaar geactualiseerd en afzonderlijk gepubliceerd en verspreid. De publicatie geschiedt in een oplage van 10.000 stuks die via de toeristische organisaties en het netwerk van bezoekerscentra worden verspreid.

Dankzij het ontwikkelde gegevensbestand in het internet en het redactiesysteem van de internetsite van het Grenspark Maas-Swalm-Nette werd het de afzonderlijke aanbieders mogelijk gemaakt zelf hun evenementen in te voeren. Het Grenspark Maas-Swalm-Nette controleert de inhoud van het evenement, zorgt voor de vertaling en zet deze op het internet.

Het tweetalige gegevensbestand biedt de bezoeker van de internetsite de mogelijkheid gericht naar evenementen te zoeken en deze te sorteren naar thema, tijdstip, en land. Verder is er de mogelijkheid om gericht op activiteiten voor kinderen te sorteren.

Met behulp van het ontwikkelde gegevensbestand kon ook de procedure voor de lay-out en druk van het programma aanzienlijk worden vereenvoudigd en verkort. Zo kon de Nederlandse versie van het programma in 2002 pas begin mei worden verspreid, terwijl het eerste deel van het programma 2005 (januari-mei, tweetalig) al voor Kerstmis 2004 kon worden gedrukt en verspreid.

Door een verder uitbouw van het gegevensbestand in het internet in 2005, zal in de toekomst ook de administratie, de afrekening en het bijhouden van het aantal deelnemers aan de afzonderlijke evenementen worden vereenvoudigd.

Werden in 2003 noch 280 evenementen in het programma opgenomen en gepubliceerd, in 2004 kon het aantal evenementen tot boven de 500 toenemen. Daarbij is het aandeel van de Nederlandse evenementen van ca. 20% tot meer dan 35% van alle evenementen toegenomen.

Het programma 2005 omvat opnieuw meer dan 500 evenementen. Het actuele programma 2005 is op het internet te vinden onder:

www.grenspark-msn.nl onder evenementen.

Met de steeds actuele presentatie op het internet en met de tweetalige publicatie drie keer per jaar is een uitgebreid en gevarieerd aanbod aan milieueducatieve activiteiten voor recreanten en toeristen aan weerszijden van de grens tot stand gekomen. Met een gemiddeld aantal bezoekers van meer dan 20 personen per evenement namen alleen al in 2004 meer dan 10.000 personen deel aan de evenementen. Daarbij zijn de bezoekers van de grotere manifestaties zoals de Grensparkdag nog niet meegerekend.

7 Marketingartikel

Deelprojectleiding: Grenspark Maas-Swalm-Nette

Om de voorlichtingsactiviteiten te ondersteunen en daarmee op het doel van de Duits-Nederlandse samenwerking in het Grenspark Maas-Swalm-Nette te wijzen werden voor afzonderlijke doelgroepen communicatiemiddelen ontworpen en geproduceerd. Zij vormen een blijvende herinnering aan een bezoek aan het Grenspark of van deelname aan een evenement.

In 2004 werden de volgende geschenkartikelen in de huisstijl van het Grenspark Maas-Swalm-Nette geproduceerd en verdeeld (aantallen tussen haakjes): balpennen (2000), luchtballonnen (3000), stickers (8000), linnen tassen (1500) en fietsbellen (1000).

8 Coördinatie en financiële afwikkeling

Deelprojectleiding: Grenspark Maas-Swalm-Nette en Regio Noord- en Midden-Limburg

De taak van het secretariaat van het Grenspark Maas-Swalm-Nette is de inhoudelijke coördinatie en de voorbereiding van de financiële afwikkeling van het INTERREG III-A project. Naast de werkzaamheden in verband met uitnodiging, vergaderingen, inclusief de tweetalige verslaglegging van de projectgroep en de klankbordgroep dienen per kwartaal de voortgang en verantwoording van het project te worden gedocumenteerd in kwartaalrapportages naar de euregio rijn-maas-noord.

De werkzaamheden in verband met de financiële afwikkeling behelzen het bundelen van de rekeningen, de betaalbewijzen, en de personeelskosten van de afzonderlijke projectpartners. Na controle worden deze door de Regio Noord- en Midden-Limburg, als formele projectaanvrager bij de NRW.Bank (betalingsorgaan) ter uitbetaling ingediend.

Het INTERREG III-A project Grenspark Maas-Swalm-Nette in de picture verloopt volgens planning en zal midden 2007 worden afgesloten.

4 Project acquisitie

„De Meinweg en zijn 14 kerkdorpen“ en „Vliegerhorst Venlo“

Het huidige nationaal park De Meinweg en zijn omgeving waren tot het begin van de 19e eeuw gemeenschappelijk eigendom van de 6 Nederlandse en 8 Duitse kerkdorpen: Arsbeck, Birgelen, Herkenbosch, Herten, Karken, Maasniel, Melick, Niederkrüchten, Oberkrüchten, Ophoven, Roermond, Steinkirchen, Vlodrop en Wassenberg. De gemeenschappelijke Duits-Nederlandse geschiedenis is een belangrijk deel van het cultureel erfgoed langs de grens. Samen met de verscheidenheid aan natuur- en cultuurlandschap biedt dit mogelijk kansen voor een regionaal en duurzaam toeristisch gebruik. Eind 2004 werden in opdracht van het Grenspark enkele projectideeën nader uitgewerkt. In de zomer 2005 zullen de geformuleerde projectideeën met potentiële partners en subsidiegevers worden besproken om noch dit jaar te komen tot de aanvraag voor de 50% subsidiering in het kader van het INTERREG programma van de euregio rijn-maas-noord.

In samenwerking met de gemeenten Venlo, Straelen en Nettetal en de grensoverschrijdende vereniging “voormalige vliegerhorst Venlo” is een gedetailleerd plan opgesteld om de restanten van de voormalige vliegerhorst uit de periode 1940-1945 in de natuurgebieden Groote Heide/Venloër Heide te bewaren. Daarbij is het doel om gericht de betekenis en geschiedenis van deze elementen voor het publiek toegankelijk te maken. Omdat dit project precies op de grenslijn ligt en zich met de Nederlands-Duitse geschiedenis uiteenzet lijkt het zinvol dit project met het projectidee van de 14 kerkdorpen te verbinden.

5 Financiën

De geldmiddelen van het openbaar lichaam bestaan op basis van de regelingen in art. 28 van de gemeenschappelijke regeling uit:

- 1 de bijdragen van het Ministerium für Umwelt und Naturschutz, Landwirtschaft und Verbraucherschutz van de deelstaat NRW ter hoogte van 65.000,- € per jaar (binnen de ter beschikking staande geldmiddelen op de jaarbegrotingen)
- 2 de bijdragen van de ministeries voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, alsmede de Provincie Limburg ter hoogte van eveneens 65.000,- € jaarlijks, voorzover vastgelegd in de jaarbegrotingen
- 3 de bijdragen van de deelnemers tot een maximum van 20.000,-€ waarvan de Duitse en Nederlandse deelnemers ieder de helft voor hun rekening nemen en
- 4 subsidies en overige inkomsten.

Na de formele oprichting van het openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette in juni 2002 kon met de aanstelling van de secretaris per 1 juli met de verder opbouw van het secretariaat worden begonnen. Oorspronkelijk was de start van het Grenspark voorzien voor januari 2002. Met de vertraagde start van de werkzaamheden konden ook de ter beschikking gestelde subsidies pas later worden afgeroepen en moesten de desbetreffende beschikkingen van de deelstaat NRW en de ministeries LNV en VROM worden aangepast. In nauw en goed overleg konden de beschikkingen tot midden 2003 worden aangepast, zonder dat de toegezegde bijdragen gereduceerd hoefden te worden.

Bovenop de reguliere subsidie op basis van de regeling stelde het MUNLV van de deelstaat NRW een extra startsubsidie (voor de eerste drie jaar) voor de opbouw van het secretariaat ter beschikking ter hoogte van in totaal 75.000,- € .

De bijdrage van het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette bedroeg 10.000,- € , de bijdragen van de elf deelnemende Nederlandse gemeenten bedroegen per jaar 1361,- € (destijds 3000,-Hfl), gebaseerd op de raadsbesluiten van de afzonderlijke gemeenteraden.

De gezamenlijke inkomsten van het secretariaat bestaande uit de subsidies van de landelijke overheden, de provincie Limburg, uit de bijdragen van de deelnemers en uit inkomsten uit projecten zijn voor de jaren 2002 tot en met 2005 weergegeven in tabel 1 in de bijlage 6. De weergegeven inkomsten zijn voor de jaren 2002-2004 gebaseerd op de door het algemeen bestuur vastgestelde jaarrekeningen. Voor het jaar 2005 zijn de getallen gebaseerd op de door het bestuur op 2 mei 2005 vastgestelde begroting. In de tabel zijn de jaarlijkse uitgaven eveneens opgenomen, voor 2005 weer op basis van de begroting.

In 2002 en 2003 werd door de inkomsten voor de personeelsinzet in het project INTERREG III-A project Grenspark Maas-Swalm-Nette in de picture, 38.398,- € als overschot in de jaarrekeningen geboekt. Dit overschot werd in 2004 terugbetaald of als nog terug te betalen subsidie geboekt, op basis van de verdeling van de in 2002 en 2003 ontvangen subsidies en bijdragen.

In tabel 2 (bijlage 7) zijn voor de jaren 2006 en 2007 de inkomsten en uitgaven weergegeven die op basis van de actuele beschikkingen en lopende projecten te verwachten zijn.

Op basis van de thans geldende beschikkingen staan voor het jaar 2006 (tot eind juni) nog subsidies ter beschikking van 93.000,- € en bijdragen van de deelnemers ter hoogte van bijna 25.000,- €. De te verwachten inkomsten uit projectmiddelen bedragen naar verwachting 44.000,- € . Op grond van deze inkomsten en de te verwachten uitgaven is er thans voor 2006 nog een begrotingstekort van ca. 30.000,- €.

De uitgaven van het secretariaat bestaande uit personeelskosten, huur, kosten voor administratie en boekhouding en algemene kantoorkosten (porto, internet, telefoon, vervoer etc.) bedroegen in de eerste drie jaar op jaarbasis ca. 190.000,- €.

Voor de jaren 2007-2010 zijn vooralsnog geen subsidies en geldmiddelen toegezegd.

6 Conclusie en toekomst

De in de eerste drie jaar uitgevoerde werkzaamheden van het openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette met een eigen secretariaat als model voor de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van natuur en landschap, de recreatie en de milieueducatie worden positief beoordeeld. Met name de grote interesse voor de deelname aan en de beoordeling van het grensoverschrijdend Duits-Nederlands Symposium in februari 2004 toonde nogmaals de grote behoefte aan de uitwisseling van informatie en samenwerking over de grens.

Ook het grote aantal aanvragen voor adviezen en afstemmingen m.b.t. grensoverschrijdende zaken aan de medewerkers van het secretariaat toont aan dat het doel om op de Nederlandse zijde een vaste aanspreekpartner te verkrijgen, werd gerealiseerd.

De grensoverschrijdende samenwerking in het Grenspark Maas-Swalm-Nette is intussen ook buiten het Grenspark bekend en heeft langs de Nederlands-Duitse grens een voorbeeldfunctie.

In nauwe samenwerking met het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette en het IVN Consulentschap Limburg wordt het jaarlijkse tweetalige programma van evenementen (op internet en als boekje) met meer dan 500 evenementen uitgegeven. Dit is een uniek educatief en recreatief aanbod van vrijwilligers en organisaties aan bezoekers en bewoners van het Grenspark. Dit aanbod wordt thans door ruim 10.000 bezoekers per jaar benut. Ook het doel het aandeel aan Nederlandse evenementen te verhogen kon worden bereikt (van ca. 20% tot ca. 35%). Het doel om tot een evenredig aandeel evenementen aan beide kanten van de grens te komen is echter nog niet bereikt.

Ook het netwerk van bezoekerscentra is een uniek aanbod voor bewoners en bezoekers van het Grenspark. De constatering van de organisatoren, dat bij de evenementen in Nederland ook meer Duitse deelnemers komen, betekent dat de interesse voor de andere kant van de grens toeneemt.

Binnen het thema natuur en landschap konden met de subsidietoezeggingen voor het edelhertenproject en het INTERREG III-A project „Vochtige Ecologische Verbinding Maas-Swalm-Nette“ twee projecten worden geïnitieerd die de grensoverschrijdende ecologische verbinding kunnen versterken, zowel op landelijk (EHS/PES, robuuste verbinding) als op Europees niveau (Natura 2000).

Bij de uitvoering van deze projecten neemt tegelijkertijd ook de kwaliteit en kwantiteit van natuur en het cultuurlandschap als coulisse voor de recreatie en toerisme in het Grenspark toe.

Het Grenspark Maas-Swalm-Nette werkt nauw en eng samen met de deelnemers aan het openbaar lichaam, de verschillende projectpartners, de relevante overheden en de euregio rijn-maas-noord. Het Grenspark coördineert drie grotere projecten die alleen al een gezamenlijk budget voor de periode 2002-2007 van 2,49 miljoen Euro voor de regio betekenen. Bijna de helft van deze middelen komen als subsidie van de EU uit het INTERREG III-A programma van de euregio. Omdat het huidige INTERREG III programma eind 2007 afloopt, lopen de betreffende projecten ook in 2007 af. In hoeverre een eventueel nieuw INTERREG programma na 2007 mogelijkheden biedt voor grensoverschrijdende projecten in het Grenspark Maas-Swalm-Nette is op dit moment niet te overzien.

Bij de subsidiëring van INTERREG-projecten kunnen van de personeelskosten van de projectdeelnemers uitsluitend de loonkosten worden gedeclareerd. Bovendien is een eigen bijdrage van tenminste 20 % aan de afzonderlijke (deel)projectkosten bij te dragen. Derhalve is de deelname en uitvoering van INTERREG-projecten niet kostendekkend. Zoals uit de beschrijving van de afzonderlijke projecten blijkt, is afhankelijk van de omvang van een project, een aanzienlijke investering noodzakelijk voor de planning, overleg en het aanvragen van een project. De kosten voor deze tijdsinvestering kunnen eveneens niet uit de projecten worden vergoed.

Derhalve is de financiering van het secretariaat uitsluitend uit projectgelden de komende jaren niet realistisch.

De begroting 2006 heeft op dit moment nog een onderfinanciering van 30.000,- €. Om de begroting 2006 in de bestuursvergadering in december vast te kunnen stellen is een aanvullende financiering noodzakelijk.

Voor de jaren 2007 tot 2010 worden de kosten en uitgaven van het secretariaat ,gebaseerd op de jaarrekeningen van de afgelopen jaren, geschat op 190.000,- €, .

Ervan uitgaande dat het secretariaat zich ook na 2006 voor een kwart uit projectmiddelen kan financieren, zijn na 2006 per jaar aanvullende geldmiddelen (subsidies en bijdragen) nodig ter hoogte van 142.500,- €.

Voorgesteld wordt deze bedragen als volgt te realiseren: voor een derde als subsidie van de Nederlandse overheden (rijk/provincie), voor een derde als subsidie van de deelstaat NRW en voor een derde als regionale bijdrage o.a. van de deelnemers.

Voor de continuering van de huidige vorm van samenwerking met betrekking tot de grensoverschrijdende planning, advisering, overleg en initiatieven gezien de toekomst kan ook voor de deelstaat NRW, de Nederlandse overheid en de Provincie Limburg van belang zijn in verband met de werving van Europese fondsen. Voorbeelden daarvan zijn o.a. de verder realisatie van de landelijk ecologische structuren binnen Natura 2000 (INTERREG/LIFE) of het benutten van grensoverschrijdende kansen die de Floriade 2012 in Venlo bieden.

Na afloop van het INTERREG IIIA project Grenspark Maas-Swalm-Nette in de picture in juni 2007 zijn samen met de projectpartners en het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette ook aanzienlijke inspanningen nodig om de ontwikkelde en geaccepteerde programma's in de regio te kunnen voort zetten.

Roermond, 20 juni 2005

Leden, plaatsvervangende en adviserende leden van het algemeen bestuur
(per 01.06.2005)

Namens het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette

Voorzitter algemeen en dagelijks bestuur

P. Ottmann
Landraad Kreis Viersen
Rathausmarkt 3
D-41747 Viersen
0(0 49) 2162-391015

Kreis Heinsberg

Bestuurslid
Dr. G. Hachen
Neumühle 27
D-41812 Erkelenz
0(0 49) 2431-72997

Plaatsvervanger
H. Schlößer
Am Liesenfeld 9 a
D-41812 Erkelenz
0(0 49) 2431-74993

Kreis Kleve

Bestuurslid
H. Kilders
Orgelsgarten 9
D-47669 Wachtendonk
0(0 49) 2836-1619

Plaatsvervanger
O. Weber
Droste-Hülshoff-Str. 12
D-47638 Straelen
0(0 49) 2834-78200

Stadt Mönchengladbach

Bestuurslid
F. W. Stevens
Rochusstrasse 298
D-41179 Mönchengladbach
0(0 49) 2161-584210

Plaatsvervanger
M. Spinnen
Hohe Str. 30
D-41179 Mönchengladbach
0(049) 2161 580466

Kreis Viersen

Bestuurslid
K. Heinrich
Happelter Strasse 6
D-41334 Nettetal
0(0 49) 2153-7918

Plaatsvervanger
Frau M. Schneider
Dorfstrasse 65
D-41366 Schwalmthal
0(049) 2163 2888

Gemeenten Venlo en Beesel

Plaatsvervangend voorzitter AB en DB
Wethouder P.C.M. Freij
Gemeente Venlo
Peperstraat 10
Postbus 3434
NL-5902 RK Venlo
0(031) 77 3596221

Plaatsvervanger
Burgemeester drs. L.M. Oord
Gemeente Beesel
Raadhuisplein 1
Postbus 4750
NL-5953 ZK Reuver
0(031) 77-4749292

Gemeenten Swalmen en Roermond

Bestuurslid
Burgemeester drs. W.M.J. Denie
Gemeente Swalmen
Markt 3
Postbus 9000
NL-6070 AA Swalmen
0(031) 475 600535

Plaatsvervanger
Wethouder G. IJff
Gemeente Roermond
Stadhuis, Markt 31
Postbus 900
NL-6040 AX Roermond
0(031) 475-359999

Gemeenten Roerdalen en Ambt Montfort

Bestuurslid
Burgemeester mr. R.S.M.R. Offermanns
Gemeente Roerdalen
Kerkplein 1
Postbus 6740
NL-6075 ZG Herkenbosch
0(031) 475 539413

Plaatsvervanger
Burgemeester H.F.M. Evers
Gemeente Ambt Montfort
Schaapsweg 20
Postbus 6099
NL-6077 ZH St. Odilienberg
0(031) 45 5254852

Gemeenten Echt-Susteren en Maasbracht

Bestuurslid
Wethouder J.K.M. Verheesen
Gemeente Echt-Susteren
Nieuwe Markt 55
Postbus 450
NL-6100 AL Echt
0(031) 475 478478

Plaatsvervanger
Wethouder A.H.A.J. van der Zee
Gemeente Maasbracht
Markt 36
Postbus 7000
NL-6050 AA Maasbracht
0(031) 475 469292

Gemeenten Haelen, Heel en Thorn

Bestuurslid
Burgemeester T.F.M. Rongen
Gemeente Thorn
Wijngaard 8
Postbus 3590
NL-6017 ZH Thorn
0(031) 475-567600

Bijlage 1 vervolg

Plaatsvervangers
Burgemeester
mevr. M.T.P. Hofman-Ruijters
Gemeente Heel
Raadhuisplein 1
Postbus 5000
NL-6097 ZG Heel
0(031) 475-579500

Wethouder P.F.M Jeurgens
Gemeente Haelen
Raadhuisplein 1
Postbus 4003
NL-6080 AA Haelen
0(031) 475-598888

Bezirksregierung Düsseldorf

Dezernent I. Hahlweg

Dezernat 51
Cecilienallee 2
Postfach 300865
D-40408 Düsseldorf
0(049) 211-4752039

**Ministerie van VROM Directoraat-Generaal Ruimte, Directie Regionaal Beleid
Cluster Zuid-Oost-Noord**

Ing. M.J.R.C. Vermeulen

Rijnstraat 8
Postbus 20951
NL-2500 EZ DEN HAAG
0(031) 70-3392217

Ministerie LNV, Directie Regionale Zaken Directie Zuid

Directeur Ir. W.W van Zandbrink

Keizersgracht 5
Postbus 6111
NL-5600 HC Eindhoven
0(031) 40-2329120

Ministerium für Umwelt und Naturschutz, Landwirtschaft und Verbraucherschutz des Landes NRW

Abteilungsleiter T. Neiss

Schwannstrasse 3
D-40476 Düsseldorf
0(049) 211-4566380

Plaatsvervanger

R. Seelig

Schwannstrasse 3
D-40476 Düsseldorf
0(049) 211-4566537

Provincie Limburg

Gedeputeerde G.H.M. Driessen

Limburglaan 10
Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
0(031) 43 3897033

Plaatsvervanger

Drs. C.A.M. van Seggelen

Limburglaan 10
Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
0(031) 43 3897780

Overzicht van de belangrijkste werkzaamheden i.v.m. communicatie, voorlichting en advisering van juni 2002 tot juni 2005

actie	datum	plaats	georganiseerd door
Deelname Workshop RIN	11-09-2002	Kasteel Daelenbroeck	Area advies
Lezing, presentatie en excursie Projectgroep en natuurparkforum provincie Drente/Landkreisen Emsland en Grafschaft Bentheim	18-11-2002	Grenspark Maas-Swalm- Nette	Grenspark Maas-Swalm-Nette
Deelname aan presentatie Masterplan Toerisme Roermond	15-01-2003	Roermond	Gemeente Roermond
Deelname aan presentatie natuurvisie Roermond-Oost	06-03-2003	Roermond	Gemeente Roermond
Lezing en presentatie tijdens de Genootschapdag 2003 van het Natuurhistorisch Genootschap	08-03-2003	Roermond	Natuurhistorisch Genootschap
Posterpresentatie tijdens de Provinciedag	08-03-2003	Maastricht	Provincie Limburg
Lezing en presentatie voor het Roermonds Natuur en Milieuoverleg	18-03-2003	Roermond	Gemeente Roermond
Deelname aan de Workshop Ontsnippering	25-03-2003	Maastricht	Provincie Limburg
Deelname klankbordgroep Natuurcompensatie Rijksweg 74	13-05-2003	Roermond	RW/W directie Limburg
Leiding excursie Milieuentmoetingsprogramma (MOP) voor scholieren	19/21/23-05-2003	Natuurgebied Lüsekamp en Boschbeekdal	Gemeente Roermond /Grenspark MSN
Deelname Symposium Faunapassages over verkeerswegen	05-06-2003	Amersfoort	Rijkswaterstaat, Dienst Weg- en Waterbouwkunde
Interview over samenwerking Grenspark MSN doctoraalscriptie in het kader van de studie Maatschappelijke Biologie	21-07-2003	GroenHuis, Roermond	Mw. K.Bolle
presentatie Kreis Wesel over natuurontwikkeling/recreatie en afgravingen langs de Maas	11-08-2003	Wesel	Kreis Wesel
Persconferentie start INTERREG III-A MIP MSN	27-08-2003	Roermond	Gewest Noord- en Midden-Limburg/ Grenspark MSN/ Natuurpark Schwalm- Nette
Telefooninterview n.a.v start INTERREG III-A MIP MSN	03-09-2003	Roermond	Welle West (Heinsberg)
Persbijeenkoms Dagblad De Limburger	15-09-2003	Natuurgebied Brachter Wald	Grenspark MSN/ Forstamt MG/BSKS
Deelname Symposium Europese Subsidie- programma's	23-09-2003	Roermond	Provincie Limburg
Presentatie tijdens bezoek van statenleden van de Provinciale Staten van Limburg aan het GroenHuis	24-09-2003	GroenHuis, Roermond	Bestuur GroenHuis/ Grenspark MSN
Deelname Symposium de Bouwkekkert	01-10-2003	Dieteren	Provincie Limburg/IKL/Natuurbalans
Presentatie voor de commissie voor stedelijke ontwikkeling	02-10-2003	Wegberg	Stadt Wegberg
Symposium Actie Groene Band, deelname en forumlid	07-10-2003	Kranenburg	Natuurmonumenten/Nabu NRW
Presentatie FDP-Landtagsparlementariers van de Kreisen Heinsberg und Viersen	10-10-2003	GroenHuis, Roermond	Grenspark MSN
Deelname bijeenkomst thema Groenfinanciering Venlo	11-10-2003	Belfeld	Gemeente Venlo
Filmopnamen Meinweg WDR 3,	15-10-2003	De Meinweg	WDR/Staatsbosbeheer/Grenspark MSN
Presentatie Gedeputeerde Ger Driessen	17-10-2003	GroenHuis	IVN Consultantschap Limburg/ Grenspark MSN
Uitzending Film Meinweg in Tigestipp WDR	18-10-2003	TV-uitzending	WDR Studio Aachen/Düren/Düsseldorf
Interview afstudeerscriptie Angebote und Akzeptanz von Besucherzentren im Grenspark MSN, Rheinischen Friedrich- Wilhelms-Universiteit in Bonn	12-11-2003	GroenHuis	Heer Schiller
Lezing en dagexcursie voor 20 bestuurders en ambtenaren uit de Landkreisen	18-11-2003	Grenspark/bezoekerscentru m De Meinweg en Haus	Grenspark MSN/Natuurpark Schwalm- Nette/SBB

Bijlage 2 vervolg

Emsland en Grafschaft Bentheim en de Provincie Drente		Püllen	
Lezing voor de Regiodialog Hamaland	15-12-2003	Zwillbrock, Kreis Borken	Regiodialog/Alterra
Lezing ervaringen met de grensoverschrijdende samenwerking binnen het Duits-Nederlands Grenspark MSN	20-01-2004	Eupen	Adviescommissie Deutsch-Belgischer Grenspark Hohes Venn/Eifel
Presentatie en excursie met de voorzitter en secretaris van het overlegorgaan van het nationaal park De Meinweg	21-01-2004	Grenspark	Grenspark MSN/Provincie Limburg
Interview in „Buitengewoon; informatieblad voor natuur- en milieueducatie in de regio Venlo“, Jaargang 01, Nummer 01	05-02-2004	Venlo	CNME Regio Venlo/Gemeinde Venlo
Lezing Natuur en landschap en recreatie en toerisme in het Grenspark MSN	05-02-2004	Kaldenkirchen	SPD-Kreisverband Viersen
Symposium Recreatie & Toerisme en Natuur & Landschap	11-02-2004	Roermond	Grenspark MSN
Interview Radio Limburg 1 n.a.v. symposium	12-02-2004	Roermond	Radio L 1
Telefoon-interview WDR Rundfunk n.a.v. symposium	12-02-2004	Roermond	WDR Rundfunk
Persbijeekkomst Excursieprogramma voorjaar 2004	12-02-2004	Viersen	Naturpark Schwalm-Nette, Kreis Viersen, Grenspark MSN
Deelname conferentie over de toekomst van recreatie en toerisme in Limburg	04-03-2004	Sittard	Provincie Limburg
Persbijeekkomst met de plv. voorzitter ter presentatie topografische kaart Grenspark MSN	05-03-2004	Venlo	Grenspark MSN/Gemeente Venlo
Deelname Conferentie over Europese natuurparken	19-21-03-2004	Bad Langensalza (Thüringen)	Europarcs/Staatskanzlei Thüringen
Interview WDR 5 tijdens conferentie over Europese natuurparken over Grenspark MSN	22-03-2004	Leonardo-Wissenschaft und mehr-	WDR 5/Bernd Klingborn
Interview Radio L1 start project edelherten	29-03-2004	uitgezonden 29.03.2004	Radio L1/Tineke Oosterloo
Deelname 5. Klever treffen: van grote natuurgebieden naar een samenhangende ecologische structuur	20-21-04-2004	Elspeet	Ministerie LNV/Bundesamt für Naturschutz u. a.
Deelname: opening expositie Grenzen als kansen	27-04-2004	Venlo	euregio rijn-maas-noord/Limburgs Museum
Interview Radio L1 grensoverschrijdende samenwerking	05-05-2004	uitgezonden 08.05 und 15.05.	Radio L1 „Limburgs Land met Lubert Priems“
Deelname conferentie en lezing over het beheer van de natuur in Nederland	26-05-2004	27. Deutscher Naturschutztag 2004 in Potsdam	BBN, BfN, DNR en MLUR Brandenburg
Deelname , voorbereiding Workshop Kaderrichtlijn Water	26-05-2004	Krefeld	STUA Krefeld
Presentatie voor medewerkers van het Regionaal Landschap Kempen en Maasland (BE)	01-06-2004	Roermond/Grenspark MSN	Grenspark MSN
Stand Grenspark MSN tijdens de Grüne Umwelttag	06-06-2004	Geilenkirchen	Bündnis90/dieGrünen Geilenkirchen
Deelname Euregionale Samenwerking Maaseik/Echt-Susteren/Waldfeucht/Selkant	21-06-2004	Maaseik/Echt-Susteren/Waldfeucht/Selkant	Stuurgroep Euregionale Samenwerking
Deelname Stakeholderanalyse Swalm Kaderrichtlijn Water	24-06-2004	Brüggen	Stua-Krefeld/Schwalmverband
Deelname werkgroep marketing Roermond	28-06-2004	Roermond	Gemeente Roermond
Deelname 25-jarig jubileum Landschapsboerderij Baarlo	03-07-2004	Nettetal-Baarlo	AG Biotopschutz
Presentatie tijdens bezoek van Gouverneur mr. B.J.M Baron van Voorst tot Voorst aan het GroenHuis	07-07-2004	Groenhuis Roermond	bestuur GroenHuis
Organisatie en begeleiding bezoek gemeenteraad van de Stadt Wachtendonk aan het Grenspark en de gemeente Thorn	09-07-2004	Steyl, Thorn, Nationalpark en bezoekerscentrum De Meinweg	Stadt Bijlage 2 vervolg
Deelname werkgroep marketing Roermond	08-09-2004	Roermond	Gemeente Roermond
Stand Grenspark MSN tijdens het	12-09-2004	Vlodrop Station/Dalheim	Organisaties Groenhuis en

evenement ,125 jaar IJzeren Rijn			Staatsbosbeheer
Interview over Natura 2000 in NL en D door drs. Van Dam/ALTERRA	14-09-2004	Wageningen	ALTERRA
Bezoek Regionaal Landschap Kempen en Maasland	20-09-2004	Genk en Nationalpark De Hoge Kempen (i.o.)	i.s.m. Naturpark Schwalm-Nette en organisaties GroenHuis
Deelname en medeorganisatie landschapsdoedag GroenHuis	10-10-2004	Houterberg, Nederweert-Eind	i.s.m.organisaties GroenHuis
Artikel "Grenspark MSN twee jaar in beweging", Limburgs Milieu 04/03	18-10-2004	Roermond	Grenspark MSN/Milieufederatie Limburg
Presentatie Grenspark MSN aan de initiatiefnemers Grenspark Rhein-Niers	10-11-2004	Roermond, Wassenberg, Niederkrüchten und Umgebung	Grenspark MSN
Deelname presentatie plan van activiteiten 2005 VVV Noord- en Midden-Limburg	08-12-2004	Venray	VVV NML
Deelname Leader+ conferentie	10/11/12-2004	Bergen	Leader + Netwerk
Interview studenten Landschapsplanning TU Berlijn: implementatie Kaderrichtlijn Water Swalm NL/D	26-01-2005	Roermond	Grenspark MSN
Deelname startmanifestatie INTERREG III-A project Ketelwoud - Natuur over de grenzen	28-01-2005	Gennep-Milsbeek	NABU Naturschutzstation Kranenburg e.V./Natuurmonumenten
Begeleiding stagiaire studie Landschapsecologie Westfälische Wilhelmsuniversiteit Münster	09-02/22.03 2005	Grenspark	Grenspark MSN
Deelname Symposium Energiewirtschaft	11-02-2005	Heinsberg	Landesinitiative Zukunftsenergien
Stand tijdens de Genootschapdag 2005 van het Natuurhistorisch Genootschap	12-02-2005	Roermond	Natuurhistorisch Genootschap
Persartikel n.a.v. de 6. vergadering algemeen bestuur	22-02-2005	redacties dagweekbladpers en persdienst Kreis Viersen	Grenspark MSN
Deelname Symposium agrarische inhaalslag in de reconstructie	23-02-2005	Roosteren	Stichting Ons WCL
Deelname Seminar: landbouw voor natuurbeschermers	09/11-03-2005	Nachrodt bei Hagen	Natur- und Umweltakademie NRW/Naturschutzstation Märkischer Kreis
Lezing, forumlid en interview Radio antenne 1 tijdens Symposium Grenspark RijNiers	14-03-2005	Groesbeek	Initiatiefnemers Grenspark RijNiers
Presentatie INTERREG III-A project Grenspark Maas-Swalm-Nette in de picture (commissie alg. best. en int zaken Regio NML)	17-03-2005	Venlo-Blerick	Regio Noorden Midden-Limburg
Interview abiturient scriptie INTERREG III-A projecten	18-03-2005	Roermond	Fabian Starke
Deelname Workshop Integrale Natuurvisie regio Venlo	23-03-2005	Venlo	Gemeente Venlo
Begeleiding afstudeeropdracht lerarenopleiding Geografie en Chemie Universiteit Essen,	04-04/12-05.2005	Roermond	Birgit Lorber
Presentatie Grenspark MSN commissie openbare werken	05-04-2005	Roermond	gemeente Roermond
Presentatie van het INTERREG III-A project Vochtige Ecologische Verbinding	13-04-2005	Roerdalen	Werkgroep natuur van het overlegorgaan nationaal park De Meinweg
Excursie in het kader van de opleiding tot gids voor natuur- en landschap in het Naturpark Schwalm-Nette	25-04/-2005	Elmpter Schwalmbruch und Lüsekamp/Nationalpark Meinweg	Naturpark Schwalm-Nette/NUA NRW
Deelname startbijeenkomst Welkom op de boerderij	29-04-2005	Meijel	LLTB
Artikel: "Der Naturpark MSN - Agrotourismus und Direktvermarktung im Naturpark MSN sollen gestärkt werden". Land und Leute 21	27.05.2005	Bonn	LZ Rheinland/Grenspark MSN

Programma Grensoverschrijdend Symposium
“Recreatie & Toerisme ” en “Natuur & Landschap”
woensdag 11 februari 2004.

- 10.00 uur Aankomst (met koffie en thee)
- 10.30 uur Begroeting door Peter Freij, plaatsvervangend voorzitter van het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette
- 10.40 uur Natuur en Landschap - organisatie, planning en overheidstructuren in Nordrhein-Westfalen/districten
Mw. Christa Eicher, hoofd van het Amt für Planung und Umwelt van de Kreis (district) Viersen
- 11.20 uur Natuur en Landschap - organisatie, planning en overheidstructuren in Nederland/Provincie Limburg Mw. Monique Verhoeven, hoofd van de afdeling Groen van de Provincie Limburg
- 12.00 uur Limburgse koffietafel
- 13.15 uur Recreatie en Toerisme - organisatie in Nordrhein-Westfalen/RheinlandDe heer Rolf Adolphs, directeur van de Tourismus GmbH Mittlerer Nieder rhein
- 13.55 uur Recreatie en Toerisme - organisatie in Nederland/Noord- en Midden-Limburg
De heer Jos Caubo, directeur VVV Noord- en Midden-Limburg
- 14.35 uur Pauze
- 15.00 uur Forumdiscussie
- 15.30 uur Afsluiting met een borrel

Overzicht van maatregelen INTERREG III-A project Vochtige ecologische Verbinding Maas-Swalm-Nette

Maatregelen in Duitsland

1. Herstel van twee heidevennen ten zuiden van Kaldenkirchen in het natuurgebied Heidemoore.
Projectpartner Kreis Viersen.
2. Aanleg van drie poelen in het natuurgebied Lüsekamp en Bosbeekdal. Het natuurgebied ligt in de overgangszone van de drogere zandgronden op het hoogterras naar de kwelzones in het Maasdal.
Projectpartner Forstamt Mönchengladbach.

Maatregelen in Nederland

3. Herstel van acht poeltjes in het dal van de Swalm door verwijderen van houtopslag en oeverbeschoeiing en het uitdiepen.
Projectpartner Gemeente Swalmen.
4. Natuurontwikkeling door verwijderen bouwvoor en aanleg van laagtes voor plas/dras situaties in het natuurgebied Blankwater en het Herkenboscherven in Nationaalpark De Meinweg.
Projectpartner Staatsbosbeheer Directie Zuid.
5. Aanleg poeltjes en laagtes op verschillende kwelplekken langs de peelrandbreuk en het Meinwegplateau.
Projectpartner Staatsbosbeheer Directie Zuid.
6. Natuurontwikkeling op voormalige landbouwgronden door verwijderen van de verrijkte bouwvoor en het herstel van kleine landschapselementen in het stroomgebied van de Vlootbeek (Flutgraben) bij Montfort.
Projectpartner Stichting Limburgs Landschap.

Algemene maatregelen

7. Communicatie/voorlichting en projectcoördinatie. In het kader van de voorlichting worden op basis van een op te stellen communicatieplan verschillende communicatiemiddelen ontwikkeld en ingezet. Tot de coördinatie van het project behoren de financiële afwikkeling en de inhoudelijke coördinatie en afstemmingen binnen de projectgroep.
Projectpartner Grenspark Maas-Swalm-Nette.

Infoavond agrotourisme 2 februari 2005, Genholter Hof Brüggen

Programma

- 19.00** **Aankomst deelnemers, begroeting door Leo Reyrink en presentatie
Grenspark MSN**
- 19.30** **Lezing Herbert Willemsen ,Stichting Ons Boerenerf'**
- 20.00** **Lezing Herr Wilfried Kamphausen Regionalvermarktungsagentur
Düsseldorf**
- 20.30** **Voorstel netwerk van bezoekerscentra
Discussie over grensoverschrijdende samenwerking**
- 21.00** **Sluiting**

Jaarrekening 2002-2004 en begroting 2005

Baten	jaarrekening 2002 (€)	jaarrekening 2003 (€)	jaarrekening 2004 (€)	begroting 2005 (€)
Bijdrage deelnemers				
Naturpark Schwalm-Nette	5.000	10.000	9.990	10.000
Gemeenten	7.486	14.971	14.956	14.971
	12.486	24.971	24.946	24.971
correctie 2002/2003	0	0	5.441	0
totaal bijdragen deelnemers	12.486,00	24.971,00	19.505,00	24.971,00
Subsidies Grenspark				
Provincie Limburg, Ministeries LNV und VROM,				
Provincie Limburg	17.017	17.017	17.000	17.017
Ministerie LNV	13.613	27.227	27.199	27.227
Ministerie VROM,		17.017	20.399	17.017
MUNLV Land Nordrhein-Westfalen (80 % D)	36.000	72.000	71.803	52.000
Eigen aandeel Naturpark Schwalm-Nette (20% D)	9.000	18.000	17.951	13.000
resultaat			154.352	126.261
correctie 2002/2003			32.957	0
totaal subsidies Grenspark	75.630	151.261	121.395	126.261
Baten projectsubsidies				
INTERREG III-A: M-S-N in de picture		33.863	59.388	60.000
Opdracht gemeente Roermond : Communicatie INTERREG III Natuurontwikkeling			5.746	0
Project Edelherten Reichswald-Meinweg			6.704	55.000
INTERREG III-A: Vochtige Ecologische Verbinding MSN			0	170.000
Totaal baten projectsubsidies		33.863	71.838	285.000
Totaal baten bijdrage deelnemers en (project)subsidies	88.116	210.095	212.738	436.232
resultaat	4.830	33.568	-38.398	0
Lasten	jaarrekening 2002 (€)	jaarrekening 2003 (€)	jaarrekening 2004 (€)	begroting 2005 (€)
Projectkosten (externe kosten)	0	6.017	50.083	243.000
Projectkosten/personeelskosten MSN		33.863	21.755	42.000
Personeelskosten algemeen	43.184	74.353	109.067	90.000
Huur kantoor	4.122	9.893	11.540	12.000
Inhuur financiële- en secretariaatsadministratie	4.815	13.253	19.345	21.000
Technische kantoormiddelen en benodigdheden	8.730	3.072	5.636	4.731
Opbouw en beheer internetsite en interactief gegevensbestand	9.099	11.307	2.094	6.000
Algemene kosten (reiskosten, vertalingen, telefoon, representatie, accountant etc.)			7.839	11.000
Overige kosten (incl. eigenaandeel INTERREG III)	3.276	24.769	23.777	6.500
Drukwerk (briefpapier, logo etc.)	10.060	0	0	0
Totaal lasten	83.286	176.527	251.136	436.231

vastgestelde begroting 2005 en ontwerpbegroting 2006-2007

Baten	vastgestelde begroting 2005 (€)	begroting 2006 (€)	begroting 2007 (€)
Bijdrage deelnemers			
Naturpark Schwalm-Nette	10.000	10.000	10.000
Gemeenten	14.971	14.971	14.971
	24.971	24.971	24.971
totaal bijdragen deelnemers	24.971	24.971	24.971
Subsidies Grenspark			
Provincie Limburg, Ministeries LNV und VROM,			
Provincie Limburg	17.017	17.017	
Ministerie LNV	27.227	13.613	
Ministerie VROM,	17.017	17.017	13.613
MUNLV Land Nordrhein-Westfalen (80 % D)	52.000	36.000	
Eigen aandeel Naturpark Schwalm-Nette (20% D)	13.000	9.000	
totaal subsidies Grenspark	126.261	92.647	13.613
Baten projectsubsidies			
INTERREG III-A: M-S-N in de picture	60.000	42.500	40.500
Opdracht gemeente Roermond : Communicatie INTERREG III Natuurontwikkeling	0	1.000	7.000
Project Edelherten Reichswald-Meinweg	55.000	58.300	0
INTERREG III-A: Vochtige Ecologische Verbinding MSN	170.000	679.500	628.500
Totaal baten projectsubsidies	285.000	781.300	676.000
Totaal baten bijdrage deelnemers en (project)subsidies	436.232	898.918	714.584
	0	-29.882	-109.916
Lasten	begroting 2005 (€)	begroting 2006 (€)	begroting 2007 (€)
Projectkosten (externe kosten)	243.000	737.300	634.000
Projectkosten/personeelskosten MSN	42.000	44.000	42.000
Personeelskosten algemeen	90.000	90.000	90.000
Huur kantoor	12.000	13.000	13.000
Inhuur financiële- en secretariaatsadministratie	21.000	21.000	21.000
Technische kantoormiddelen en benodigdheden	4.731	3.000	3.000
Opbouw en beheer internetsite en interactief gegevensbestand	6.000	2.500	2.500
Algemene kosten (reiskosten, vertalingen, telefoon, representatie, accountant etc.)	11.000	11.000	12.000
Overige kosten (incl. eigenaandeel INTERREG III)	6.500	7.000	7.000
Totaal lasten	436.231	928.800	824.500